СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 289. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 11-го грудня, 1936. — VOL. XLIV. No. 289. Jersey City, N. J., Friday, December 11, 1936. THREE CENTS

ФАБРИКАНТИ ЗА СПІВПРАЦЮ З УРЯДОМ

НЮ ЙОРК. — У готелю Волдорф-Асторія почався Конгрес Американського Промислу, скликаний Краєвим Союзом Фабрикантів. Є це найбільші збори цеї організації в її історії. Зійшлися на цей конгрес представники всіх американських промислів.

З першого дня нарад конґресу видно, що американські фабриканти закинули вже боротьбу проти „нового розділу" та що вони думають співпрацювати з урядом у шуканню роботи для безробітних. Видно це було з перших промов на конґресі, котрі всі взивали фабрикантів до співпраці з урядом у успішних і економічних проектах.

УРЯД ЗАПЕВНЯЄ ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН. — Ля Ґвардія, посадник Ню Йорку, приїхав до Вашингтону як президент Конференції Мейорів Злучених Держав, щоб утвердитися щодо політики уряду в справі допомоги безробітним. Гарі Гопкинс, голова Адміністрації Поступу Праць („Доблю-Пі-Ей"), заявив йому, що уряд думає давати роботу всім, що її справді потребують.

ПІДНОСЯТЬ ЗАПЛАТУ.

ВУНСОКЕТ (Род Айленд) — Сім місцевих фабрик французької системи прядення піднесли робітникам заплату на 10 процентів.

Розпорядок обовязує взад від 23-го листопаду й відноситься до 4,000 робітників.

У Менвилі піднесло заплату 2,300 робітникам підприємство „Менвил Дженкс Корпорейшен".

Про подібні зарядження доносять з Ню Бритену й Миделтавну в стейті Конетикот.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ ЗА ВБИВСТВО ДОЧКИ.

ГЕЙЗЕЛГЕРСТ (Джорджія). — Присяжні судді в місцевім стейтовім суді признали винуватим убивства першого ступня, за яке належиться кара смерти, 51-літнього робітника Лоренса Ворда за те, що побив свою 14-літню пасербицю так, що вона померла. Свідки казали, що він бив дівчину за те, що вона бачилася з одним мужчиною, кілька літ від неї старшим. Ворд говорив, що її вдарив автомобіль.

ЗВОРОТ У СКОТБОРСЬКІЙ СПРАВІ.

АСБЕРІ ПАРК (Н. Дж.). — Проповідник Алан Найт Чамерз, пресідник комітету для оборони мурінів, обвинувачених у так званій скотборській справі, заявив тут на бенкеті департаменту для расових відносин у Федеральній Раді Церков Христа в Америці, що алабамський уряд уже хоче звільнити обвинувачених.

На тім самім бенкеті Ернест Ґровс, професор соціольоґії в університеті Північної Каролайни, закликав протестантських духовників попирати виховання для подружжя як засіб для поборювання нещасливих подруж.

НЕПОРОЗУМІННЯ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Міжамериканська Конференція для Вдержання Миру ще не почала властивих дебат над мировими проектами, бо ще не покінчилися ріжні позакулісові торги між пропонентами ріжних мирових плянів, головно між Злученими Державами, Бразилією й Арґентиною.

ПРОПАҐУЄ СОЮЗ З РОСІЄЮ.

НЮ ЙОРК. — Андре Жеруд, французький політичний письменник, що пише під псевдонімом Пертинакс, аґітував у своїй промові на Конгресі Американського Промислу за союз Англії й Франції з Росією, бо, мовляв, лиш у цей спосіб можна запобігти диктатурі Німеччини над центральною й східною Европою.

СМЕРТЬ ПОЖАРНИКА ПРИ РОБОТІ.

НЮ ЙОРК. — Підчас пожару касарні 245-го полку прибережної артилерії в Бруклині газі, що видобувалися з горіючого будинку, зачадили пожарника Вилема Невила так, що він помер, хоч лікарі давали йому всяку поміч.

ФЛЬОТА НЕ МОЖЕ ДІСТАТИ МІДИ.

ВАШИНҐТОН. — Америкнаська военна фльота оголосила конкурс на 2 мільйони 600 тисяч фунтів міди, але ніхто не зголосив своєї охоти продати їй цю скількість міди.

Департамент фльоти підчеркує подібну нехіть продавати інші товари, потрібні фльоті. Фльота має напрклад труднощі з закупном олів й сталі.

МАЮТЬ УЖЕ ДОСИТЬ КОМУНІСТІВ.

ДЕЙКЛЕНД (Флорида). — Юнія столярів ухвалила на своїй конвенції викинути з юнії всіх членів, що признаються до комунізму.

КРІМ ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

МИ ПОВИННІ ПРИПИЛЬНУВАТИ В ЦЬОМУ МІСЯЦІ ЩЕ ОДНОЇ ВАЖНОЇ СПРАВИ, А САМЕ:

ВІДДІЛОВІ УРЯДНИКИ, А ЗОКРЕМА СЕКРЕТАРІ

ПОВИННІ ОСОБИСТО ВІДВІДАТИ ВСІХ ТИХ ЧЛЕНІВ, ЩО БУЛИ СУСПЕНДОВАНІ В ЇХ ВІДДІЛАХ УПРОДОВЖ ОСТАННІХ МІСЯЦІВ, ТА СТАРАТИСЬ ПАРЕКОНАТИ ЇХ, ЩОБ ВОНИ ЗАПЛАТИЛИ ЗАЛЕҐЛІ ВКЛАДКИ І БУЛИ ПРИНЯТІ НАНОВО ДО ОРҐАНІЗАЦІЇ

ҐІМНАЗІЯ ГНІЗДОМ РОЗПУСТИ Й КОМУНІЗМУ.

Населення Білостоку складається в 75 проц. з жидів. Місто мало ґімназію, що до неї очевидно ходили головно жиди й жидівки. Виявилося, що ця ґімназія була справжнім гніздом розпусти й комунізму. Ґімназійна молодь заснувала собі „товариство вільної любови" і переводила ідеї цього товариства практично в життя. Наслідки вільної любови були такі, що пять ґімназисток стали матерями, а батьками дітей були ґімназисти. Одна ґімназистка, Корнеля Швіц, втопилася. Поліція викрила багато комуністичної літератури. Така діяльність ґімназії довела до того, що її розвязали.

МІРИЛО ТОГО, ЯК ПОВОДИТЬСЯ ПАЦІЄНТОВІ.

Йонас Барон, знаменитий хірурґ шпиталю в Пешті, лікував дружину мадярського ґрафа. Занепокоєний ґраф подав лікареві при першій його візиті дуже обильно заставлену тацу зі сніданком і частував його (лікар був пристрасним курцем) пахучими імпортованими циґарами.

Підчас одних з його пізніших відвідин ґрафині було вже легче; не було небезпеки втрати життя. Лікар тішився вже наперед думкою про подібний величаво поданий сніданок. Та цим разом на прощання не подали йому нічого, тільки безвартісне циґаро. Йонас Барон поглянув здивований на цю штуку, обернув її на всі боки і сказав нарешті: „Знаєте, пане ґрафе, властиво вашій дружині не є ще зовсім добре".

НАЙГІРШЕ, КОЛИ ПОЕТ ВМІШАЄТЬСЯ В ПОЛІТИКУ.

Польські письменники приймали в Варшаві французького поета Поля Валері. Французький академік святкував якраз свої уродини. В памятковій книзі Поль Валері вписав такі слова: „Поляки, це остання станиця клясичної культури на Сході. Заплатили вони дорого за цю почесть, але тепер бачимо їх вкінці в розцвіті сили, завдяки якій вдержують стратеґічні позиції. А їх треба вдержувати на Сході Европи".

ЗГОРІВ МІСТ НА ВАРТІ.

Деревляний міст на ріці Варті в Серакові, що лучив дві частини міста, згорів до тла, правдоподібно від іскор, що впали з переїжджаючого пароплаву. Пожежні сторожі всіх сусідніх місцевостей надаремно намагалися опанувати пожежу. Комунікацію наладнали покищо поромом і човнами. Тепер уже вибудують бетоновий міст.

ПРОВОКАЦІЙНА ПОВЕДІНКА ЗАЛІЗНИЧИХ КОНДУКТОРІВ.

У той час, коли в Польщі голодує майже пів мільйона безробітних, коли залізниці працюють з дефіцитом, на деяких залізничих лініях панують дивні відносини, що ніяк не можуть заохотити нашу суспільність до вживання такого засобу комунікації, як залізниця, ані не оправдують того, чому на залізничих посадах сидять люди, що до праці не надаються. Йде про деяких кондукторів, що свої шовіністичні „запенди" випробовують на пасажирах. На такі атаки польського „паріотизму" наражені наші ученики і робітники, що їздять ранними поїздами до школи чи до праці. Про такий випадок оповідав у редакції „Діла" один з пасажирів, який звернувся до кондуктора поїзду ч. 212 на лінії Підбірці-Львів з чемним запитом в українській мові. На свій запит дістав відповідь кондуктора: „Ґадай до лямпи, ти батяру". Цей випадок не є відокремлений. Дуже часто кондуктори на цій лінії, почувши українську мову, насміхаються з пасажирів або дозволять собі на такі вислови, як: „Замкній джві, хаме". Пасажири звертаються з зажаленням до урядовця руху, але він каже, що то не його справа. Та бувають ще більші куріози: ображений пасажир пробує опамятати кондуктора і зверне йому увагу. Тоді кондуктор кличе поліцая, який робить протокол та у висліді ображеного кондуктором пасажира карають ще гривною або арештом! Це не голословна баланка, і все це можна потвердити свідками.

СОЛТИСИ НЕ МУСЯТЬ ВМІТИ ПО ПОЛЬСЬКИ.

Варшавське міністерство внутрішніх справ скасувало припис про обовязок знати польську мову в письмі й у слові, як умову, що під нею можна вибирати солтисів і підсолтисів, на час одної каденції на просторі новгородського, виленського й волинського воєвідства та городненського й волковинського повіту, білостоцького воєвідства.

ДОЗОРЕЦЬ УБИВ ДИТИНУ.

У Варшаві на подвірю одного дому бавилася ґрупа дітвори. Нараз вийшов зі свого мешкання дозорець дому Бобовський. Діти втекли, а Бобовський допав малого Шульзірґера й побив його так дуже, що хлопець у лічниці помер. Суд засудив Бобовського на чотири роки вязниці й 1 злотий як символ-кару на користь матери вдитої дитини за моральну страту.

ПРИСУД НА БУВШОГО СТАРОСТУ.

Апеляційний суд у Познані розглянув справу д-ра Твардовського, бувшого старости в Дзялдові, на Поморю, засудженого судом у Ґрудзьондзі на 5 років вязниці та на втрату горожанських і почесних прав також на 5 літ. Суд першої інстанції ствердив, що д-р Твардовський привластив собі 22,000 злотих урядових грошей, дальше, що спроневірив кількасот злотих на шкоду японського посольства в Варшаві та що намагався перекупити вязничного дозорця. Апеляційний суд у Познані ствердив, що д-р Твардовський не вжив згаданих грошей на особисті цілі й засудив його тільки на два роки вязниці, зачисливши слідчий арешт, а передусім скасував присуд, що ним позбавили д-ра Твардовського горожанських і почесних прав, бо проступство не походило з охоти зиску.

КАМЯНИЙ ХРЕСТ УПАВ НА ЛЮДИНУ.

У Львові на цвинтарі „Оброньцуф Львова" трапився незвичайний випадок на гробі Зб. Ліхновського. На гріб прибула зложити вінець мати померлого в товаристві служниці П. Давидів. У хвилині, коли служниця привішувала на камяному хресті вінець, хрест захитався й упав на неї. Нещасна має роздушені груди, поломані ребра і покалічену голову. Служницю відвезли до лічниці.

МОВНІ НЕПОРОЗУМІННЯ.

Громадські уряди лодзького повіту дістали недавно доручення устійнити число „положних", що живуть у даній громаді. Це поручення викликало неочікувані наслідки: Виявилося, що нижчі громадські урядовці не відріжняють слів „положна", і „положніца", бо почали обходити всі мешкання, допитуючись, чи нема в цьому домі „положниць". Наслідок був такий, що до урядів зачали впливати величезні виказм жінок, що лежать... у благословенному стані! Коли згадані списи „положниць" наспіли до властей, вони спростували помилку. Вислали інше поручення, цим разом уже виразно зазначуючи, що річ іде про акушерки-повитухи!

ПРИПИНИЛИ В УРЯДУВАННЮ БУРМІСТРА ЗАБОЛОТОВА.

Перед кількома тижнями викрили надужиття, що їх вчинив бурмістр м. Заболотова, повіт Снятин, Пііхоівський. Надужиття були в господарці різнею. Піліховського припинили в урядуванню. Його функції сповняє тепер віцебурмістр Косович.

КОРОЛЬ АБДИКУЄ

ЛОНДОН. — Після 6-денного, майже самітного перебування в замку Бельведер, де він рішався, чи має вибрати жінку, яку кохає, чи корону, король Едвард, як указують усі познаки, перехилився на сторону жінки. Його абдикація є вже майже довершеним фактом і знаходиться в руках премієра Болдвина, який оголосить її в парляменті. Місце Едварда займе його молодший брат, князь Йорку. В останніх днях англійська публична опінія почала відвертатися від короля й тисячі листів, надсиланих до редакцій часописів, висловлювали гадку, що король повинен зробити з себе жертву і вибрати корону, а не жінку. Ці листи нагадують королеві про ті жертви, що їх понесли сотки молодих англійців в часі війни теж для корони. Проте король рішився йти за голосом серця. Він уже опустив свій замок Бельведер і подався до Лондону, звідки негайно виїде до Кан, на французькій Ревієрі, де очікує його пані Симпсон. Мабуть вони там скоро поберуться.

З ЕСПАНСЬКОЇ СИТУАЦІЇ.

МАДРИД. — Бої за столицю трохи припинились. Революційні літаки перестали бомбардувати місто, зате 15 урядових літаків бомбардували позиції революціонерів. В посіданні урядових військ в останніх часах появилося багато літаків. Хоч штаб лівих військ заповідав загальний наступ революційних військ на Мадрид, проте війська ген. Франка, замісць наступати, окопуються й приготовляються до зимової облоги.

ПАРИЖ. — Французький уряд на спілку з англійським видвигнув плян, щоб світові потуги натиснули на оба еспанські уряди, щоб вони, замісць зводити жорстоку боротьбу, перевели в краю плебісцит і щоб нарід рішив, який водить уряд. В тій цілі французьке міністерство закордонних справ вже вислало запрошення до Німеччини, Італії, Росії і Портуґалії, щоб вони прилучилися до згаданого пляну.

ЗНАМЕННА ПЕРЕСТОРОГА ШАХТА.

БЕРЛІН. — Німецький міністер економіки Гяльмар Шахт виголосив промову, в якій різко підкреслив, що коли світ не поверне німцям їх кольоній, то Німеччина мусить вибухнути й сколотити мир цілого світу. Дослівно він сказав: „Німецькому народові не хочеться зносити цього зверхнього натиску, який окалічує його життєву силу. Треба ось тут сказати, що змагання скорчити великий німецький нарід невгаваючим зверхнім натиском мусить довести наперед до соціяльної нужди і неспокою, а далі до якогось вибуху. Мир Европи, а з ним мир цілого світу залежить від того, чи скупчені маси центральної Европи дістануть змогу жити, чи ні".

РОЗБИТТЯ ПАСАЖИРСЬКОГО ЛІТАКА БІЛЯ ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН. — Недалеко Лондону розбився великий двомоторовий пасажирський літак, у якому згинули 14 осіб і 3 були тяжко ранені. Серед убитих є еспанський летунський винахідник Гуан Сієрва, який десять літ тому винайшов був літакавтоґіро, що при помочі великого пропелера на хребті може стояти в повітрю на одному місці. Згинув теж шведський адмірал Ліндман. Катастрофа наступила кілька минут після того, як літак знісся з землі вгору.

МІНІСТЕР БЕК ПРОТИ РЕФОРМ У ЛІЗІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА. — Польський міністер Бек заявився нагло проти пропонованих деякими державами реформ у Лізі Націй. Ці реформи мали полягати в тому, щоб точніше окреслити зобовязання членів Ліґи в обличчі певних політичних фактів. Дотепер Польща була за таку зміну. Але тепер мін. Бек заявив, що такої зміни не потрібно, бо „члени Ліґи вже й так мають більше звязані руки в політичних справах, як не-члени".

ЯК ВИГЛЯДАЄ МОСКОВСЬКИЙ „ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ".

МОСКВА. — „Ізвестія" з 18 листопаду ц. р. у статті, присвяченій Ломоносові, пишуть: „Ми є Івани, що не тямлять свого роду. Нам ніколи не було чуже почуття національної гордости. Не Обломови, не злодії, не пяні розбишаки творили російську історію. Її творив талановитий, героїчний нарід, який видав із себе впродовж низки століть багато борців за народню справу, багато талановитих поетів, музик, мистців, майстрів ріжного діла, народ, який видав з себе великого вченого Ломоносова".

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МУСИТЬ БУТИ ДОКОНАНЕ

Коли ми вживаємо слова „мусить", то робимо це в тім переконанню, що таксамо це розуміють і відчувають всі ті, до кого звернене наше слово. А воно таке:

Друк **Пропамятної Книги У. Н. Союзу** вже на укінченні. Останній аркуш буде друкований зараз по новім році. А на останніх картках Пропамятної Книги буде образове представлення зросту У. Н. Союзу в майні та членах. Усіх нас бажанням є, щоб і ці фіґури були такі, що засвідчилиб навіть образово про наше привязання до У. Н. Союзу як цеї народньої установи, що є матірю нашого народнього життя в Америці. Всі ми певно бажаємо собі, щоб і тут було виказане, що започатковане нашими пionірами діло завжди мало, і тепер має, таких ідейних громадян, що вміють дорожити громадською справою, що вміють народнє добро не тільки перебирати, але і його збільшати. Фінансова сила У. Н. Союзу буде виказана сумою яких чотири і пів міліона долярів. І це буде успіх, яким буде можна нам гордитись. Але й чисельна наша сила в членах не буде малою, коли зважимо, що ми перейшли в останніх роках в Америці велику крізу, а крім цього ще й перевели в У. Н. Союзі саме в тих самих критичних часах коло 20,000 членів зі старого на новий рід обезпечення. Та всежтаки є тут одно „але", яке нас болить. Ми так уже звикли до цього, що У. Н. Союз має трицятьтисячну армію, що годі допустити до того, щоб у Пропамятній Книзі було виказано **менше число.** А заходить така небезпека. Бо до повного числа бракує нам, так як тепер стоять справи, **ще 292 членів.**

Наша Пропамятна Книга буде історичною книгою нашої іміґрації. Вона розійдеться по світі. Буде в чужинецьких бібліотеках, будуть її читати в Рідним Краю, а й буде вона в нас, на нашім власнім столі. І буде залишена в память — нашим дітям в Америці. Думаємо, що вже те, про що тут згадуємо, є таке важне, що воно заохотить принаймі наших найсвідоміших і найзавзятіших Союзовців, щоб задля цеї справи ще доконче доложили особливого труду на те, щоб ми доконче дістали **ще в грудні** отих 292 членів, що їх нам треба на те, щоб ми виказали в історичній книзі нашої іміґрації, що У. Н. Союз має при собі „Трицятьтисячну Армію", готову до дальших жертв на оборону української справи в Рідним Краю і тут в Америці.

Ми таки твердо віримо, що цих кілька слів, що ми їх тут висказали, будуть зовсім вистарчати на те, щоб наші тверді Союзовці відчули їх вагу. Ми певні, що пізніше багато людей зробилиб нам навіть закид, якби ми тепер не звернули уваги на цю обставину. Тому то ми піднесли цю справу, якої полагодження не узнає вже ніякої проволоки. Тому до діла!

Евген Онацький (Рим).

БАНКРОТСТВО МОСКОВСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

(Докінчення)

Той самий Балицький, майже рік пізніше, на 15 роковинах революції, докладав: „За останній рік виявлено кілька націоналістичних орґанізацій, як Орґанізація Українських Націоналістів (ОУН) та Українська Військова Орґанізаія (УВО)".

Два роки тому розстріляно віцекомісара для хліборобства, Палашука „за зносини з Коновальцем". Недавно внаслідок подібного обвинувачення заарештовано Порайка, віцепрезидента українського уряду.

Після вбиття Кирова в Україні розстріляно 28 з помітніших українських інтеліґентів, в більшості членів партії, деяких навіть дуже перед партією заслужених, як поети Фалківський (бувший чекіст) та Влизько, або публицист Крушельницький, що впродовж довгих років був головним пропаґатором радянофільства в Східній Галичині, і інших. Поет Влизько зробив признання, що їх Постишев, теперішній диктатор України, переповів на останньому совєтському конґресі письменників.

„Я, казав Влизько, входив до української націоналістичної фашистівської орґанізації, а ввів мене до неї Г. Шкорупій. Я цілковито поділяв усі терористичні наміри нашої орґанізації".

Другий український письменник, Микола Куліш, також ніби заявив, як переповідає той же Постишев, що він вибрав терористичну діяльність, бо, на його думку, вона мала би підготовити ґрунт для національного повстання.

Той самий Постишев уважав доцільним поділити тоді історію української літератури під совєтським режімом на три періоди:

1. Період впливів Шумського (комісара освіти в 1926—28 роках, що за свій „націоналізм" мусів покинути Україну та поїхати покутувати за свої гріхи на Сибір). Аґенти Шумського, як казав Постишев або працювали в партії, як Хвильовий, що п р о п а ґ у в а в необхідність відвернутися від Росії та наблизитися до західньої Европи, або поза партією, як Єфремов, Зеров і Ніковський, які однодушно намагалися затруїти комуністичну ідеольоґію отруєю націоналізму.

2. Потім прийшов період Скрипника і його школи, що висміва́ла комуністичних провідників як нездар і недотеп.

3. І нарешті, після самогубства Скрипника й Хвильового, прийшов сучасний третій період, що його можна би сміло назвати терористичним, бо багато українських письменників, залишаючи боротьбу пером та вважаючи її невистарчальною й безнадійною, хапаються за револьвери і рушниці.

Не можна відмовити образові життя української літератури, що його змалював у таких сильних рисах Постишев, великої яскравости. **Поступ націоналізму** в лавах українського комунізму безсумнівний.

27. серпня ц. р. „Більшовик" подавав до відома своїх читачів, що слідство в справі Коцюбинського (колишнього військового комісара, що в 1918 і 1919 рр., разом з Антоновом-Овсєєнком, що продовжує свою блискучу катівську карієру тепер в Еспанії, пустошив Україну — і зокрема Київ — вогнем і мечем) виявило, що велика частина зрадників знайшлася в нашій партії. Багато з так званих українських комуністів знайшлися на службі Коновальця. З приїздом до Харкова Букшованого (бувшого команданта бриґади Українських Січових Стрільців) д і я л ь н і с т ь націоналістів, очолених славнозвісним лідером Коновальцем, значно підсилилася. Букшований зєднав собі Коцюбинського, давши йому велику суму грошей. У тому допоміг йому також Порайко, що користувався великим довірям партії. До них приєдналося ще багато інших, між ними Титар і Плескачевський. Цей останній зустрінув був Коновальця в Женеві й отримав від нього наказ убити Косіора та Постишева і розпочинати повстання в Україні. Після відвідин Плескачевським Женеви, де він був секретарем совєтської делеґації при Лізі Націй ця орґанізація розпочала свою діяльність, формуючи ріжні ґрупи та опанувавши навіть кілька часописів, як „Корченський Робітник", „Маріюпільський Пролетар", „Вісті", „Комсомолець України" і т. д. Тут працював особливо Голубенко, що вправлявся в сіянні ненависти серед української комуністичної молоді до совєтської влади. Щодо Порайка, то він був у звязку з ріжними бандитами. Коцюбинський мав би бути маршалом военних сил".

У звязку з цим большевицьким повідомленням, що в ньому досить трудно розібрати, де починається правда, а де брехня, треба поставити головний процес, що відбувався в липні цього року в Женеві проти трьох чекістів, Нормана, Стрена і Планка, заарештованих швайцарською поліцією за стеження за Коновальцем у Женеві. При арешті знайдено в них також плян мешкання Коновальця. Совєтські власти дали їм грошей і вони склали перед трибуналом за себе велику грошеву кавцію. Але як тільки були звільнені, воліли зникнути, залишаючи ту кавцію в руках трибуналу.

Той самий часопис „Большовик" у числі з 10. вересня повідомляє, що в Одесі заарештовано визначного українського націоналіста, який допіру приїхав з закордону. Його пізнав на вулиці його бувший шкільний товариш, якийсь Шнайдер. Імення заарештованого націоналіста не подано.

„Комуніст" у числі з 8 вересня повідомляє про повстання в Чорноморській Фльоті, що в ньому взяли участь чимало старшин, які визнали, що брали участь в українській націоналістичній орґанізації. На чолі руху стояв давній націоналіст, поручник Годований.

Ми моглиб збільшувати ці приклади до безконечности. Але в тому мабуть нема потреби. **Московська політика в Україні очевидячки банкротує.** Збуджена національна свідомість, постійно підсичувана соціяльними й національними насильствами совєтського режіму, фатально приводить до боротьби, що — може бути — буде довга й трудна, але напевно переможна для українського народу, жадного свободи, й втомленого чужонаціональним гнітом, хочби й замаскованим голосними фразами.

Нації, зацікавлені в розбудові східньої Европи на підставах нової національної й соціяльної справедливости, мусіли би подумати над тим, як **скоротити** цю боротьбу та зробити її більш людяною, більш відповідною інтересам не тільки великого українського народу, що збуджується до власного національного життя, але в інтересах цілої Европи, втомленої большевицьким варварством.

Д-р Кирило Трильовський.

ПРО ГНАТА ДАШИНСЬКОГО

(Докінчення).

II.

Гнат Дашинський — це плід нашого Поділля. Його прадід звався **Дашко** і був дяком—очевидно греко-католицьким коло Збаража. Чи дід чи батько Гната перейшов на латинське і став Дашинським — не знаємо. Він сам уродився в Збаражі 16. жовтня 1866 р., а його мати перенеслася до Станиславова, де і він і його старший брат Фелікс ходили до ґімназії. Оба вони вже в школі стали соціялістами. Старший брат помер на сухоти вже студентом університету, молодшого Гната вигнано зі школи за працю в тайнім школярськім кружку. Отже мусів бути за писаря в адвоката за 12 ринських місячно та мусів заробляти лекціями у Львові, Перемишлі Ярославі та з Кракові. Всеж таки в р. 1887 здав він ґімназійну матуру та записався на фільософічний факультет у Кракові. А рівночасно бере участь в соціялістичнім польськім русі—також і в Конґресівці, де дістається до російської тюрми. Відсидівши на підставі присуду російських суддів пів року в Полтуску—мандрує він під ескортою до австрійської границі. Тут його приймає гостинно австрійська жандармерія в свої обійми, а польські судді засуджують його в Кракові на тюрму за належання до соціялістичної — очевидно „тайної" — орґанізації.

Тай і надальше не забувають за нього його „любезні земляки", а професори краківського університету релеґують його з нього за розбиття бюсту ректора підчас одної студентської демонстрації. Бож треба знати, що краківський університет все був осередком найчорнішої польської реакції, гніздом т. зв. „станьчиків".

Наш „Іґнац" переїжджає отже спершу до Парижа, а потім до Швайцарії, де записується в Ціріху до університету та орґанізує швайцарських польських робітників. Нарешті в р. 1890 осідає у Львові і закладає тут центр робітничо-соціялістичного руху, котрий сягає і на чисто польські краї. У Львові виходила вже давніше польська „Праця", редаґована українським зецером Данилюком, а потім виходить і „Робітник".

На підставі ухвали всеробітничого конґресу в Парижі з столітні роковини вибуху великої французької революції (1789) вібуваються в цілім культурнім світі дня 1. травня 1890 р. демонстраційні збори. Дашинський виїхав на цей день з рефератом до Кракова, а у Львові заступав його Ян Козакевич. В р. 1891 стає „Іґнац" редактором „Ґазети роботнічої" в Берліні, де нападає і на нашого Михайла Павлика, прозиваючи його „трубою Драгоманова". А Драгоманова польські і російські революціонери не любили головно за ту правду, котру він висказував у своїй книзі „Історіческая Польша а велікорусская демократія".

Та не за атаки на тих двох українців, але за напади в „Ґазеті роботнічій" на австрійсько - польські порядки засудили польські суди його по повороті до краю на три місяці тюрми. Та це збільшило лише його популярність між робітництвом, котре і вибирає його в р. 1897 з так званої 5-тої курії (загальне голосування) до віденського парляменту. (Рівночасно вибрано і Козакевича у Львові).

І там він відразу починає відігравати дуже велику ролю. Франц Йосиф покликав був тоді на австрійського прем'єра ґрафа Казимира Баденього з Буська, а цей старався переломити парляментарну опозицію при допомозі впровадженої до салі парляменту поліції. У тому помагав йому звісний польський кабзан (вірменин) Дудьо Абрагамович, котрому Дашинський тоді публично заявив: „Ти, старий, надаєшся до кріміналу"!

Загальне зворушення віденського робітництва напудило тоді Франц Йосифа і він пустив Баденього в дураки.

А Дашинський поставив пізніше нагле внесення на обвинувачення міністерства за впровадження виїмкового стану у Західній Галичині, куди вже і ката спроваджено.

Цей безпардонний борець проти шляхти не перебирав в словах і кричав в парляменті, що в Галичині „ксьондзи, князі і ґрафи крадуть як звичайні злодії".

В перших роках своєї публичної діяльности Дашинський признавав („на ґембу") національні права українців, але коли українські соціяльні демократи заложили свою українську соціял-демократичну партію — то це було йому дуже не на руку і він уважав її взагалі радше за якусь „прибудівку" до польської.

На це най послужить ось яка подія:

На весні 1907 р. відбувалися перші вибори до парляменту на підставі загального права голосування. І ось в льокалі метелівців у Львові відбулася нарада в справі соціялістичної кандидатури на Львів-місто.

В робітничих кругах Львова була найбільше популярною кандидатура українця **Миколи Ганкевича,** що працював уже кільканацять літ у цих кругах. Та проти нього виступив „сам" Дашинський, говорячи, що товариш Ганкевич повинен кандидувати в Снятинщині, бо він звідтам походить.

На те крикнув студент Левко Ганкевич: „А коли так, то ви, тов. Дашинський, повинні кандидувати в Збаражі!"

Обурений „Іґнац" сказав його за таке викинути за двері. Це най буде ілюстрацією, як по диктаторськи умів поступати Дашинський і яку велику ролю у нього грала симпатія й антипатія.

Дашинський був довгі літа близьким приятелем Пілсудського, котрий проводив фактично польській соц. партії в Конґресівці (в Росії) та її боївці.

І коли Пілсудському приходилося утікати через границю до недалекого Кракова — то він все знаходив захист у свого приятеля і партійника „Іґнаца".

Дашинський був великим приятелем леґіонової роботи Пілсудського та попирав її дуже горячо.

Як звісно, перший відділ того леґіону перейшов границю 6-го серпня 1914 р., але не знайшов у польській людности симпатичного приняття. До того не мав він зі собою достаточних харчів — отже мусів їх реквірувати з польської людности у Росії, а це також симпатій до леґіону не викликувало.

А дотого ще головний на-

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(75)

А Володько дуже, дуже хотів би відвідати ті далекі дивні краї, побачити, як там живуть, що там роблять. У його уяві встають постаті минувшини тих країн. Вальтер Скот навчав його історії, Жюль Верн фізики, Купер ґеоґрафії. Там шалені міста, там Париж, Берлін, Лондон. Там височенні Альпи і безконечний ширізний океанський шлях у країну Тома Соєра та на місця пригод Майн-Рідовських героїв.

Знімись, хлопче, махни дужим крилом і край кришталеві простори, привабливі і чарівні.

Через годину Володько знов у храмі, знов спів, розкотисте басування архидіякона, від чого тремтить цілий масив будови. Хлопець іде в печерські церкви. На сходах малюнки Цілі натовпи угодників Божих, що посходилися сюди з цілої Росії та оздобили ці мури. Все печерний, темний, висохлий народ. все терпеливці і страдники. Все носії великого одушевлення своїх часів.

Тут і Йов Печерський спочиває. Он домовина його, а над нею чернець. До домовини підступають перелякані, ледь дихаючі жінки, а чернець грубо попихає їх своїми сильними руками і басом підганяє: — Ну там! Живей!

Перелякані жінки не чують цього. Вони зачаровані святістю місця і штовхуни ченця приймають, як належне. Але на Володька робить це дике враження. Він не тиснеться побачити мощі, а стоїть осторонь та оглядає.

Після сходить у найнижчу печерну церкву. Тут залишилися сліди та запах війни. І вирвані з іконостасу двері, та оголений підставець престолу; солома, що лежить так, як лежала тоді, коли в ній розкошували воїни чужого народу і навіть ті скинуті зі стіни чорні олійні образи з прохромленими обличчями, все це говорить виняткова дивною мовою, мовою, яка влазить у святе святих людини і розростається там до неймовірних розмірів.

Піднімаючись між кольонами печерців по сходах нагору, Володько не чув святости. Поведінка ченця, прохромлені святі, солома.. Яка це святість? Чому не встане Йов і не прожене тих, що поневіряють людським побожним наставленням.

І аж на ґалерії, з якої відхиляється перед зором ширінь рідної землі, Володько знов бере себе в руки. Тримайся, хлопче! Ще не час тобі спотикатися і падати. Дивись, сонце яке і як горить воно великим вогнем. І дивись, яка держава лягла на право й на ліво, взад і вперед від стіп твоїх. Вона є державою духа і віри. Іди вперед і будь.. Зазначи своє буття вогнем нової віри, розложеним на попелищі старого вогнища. Іди і будь!..

Обтяжені свистунами, кониками, іконами, скляним намистом і всяким подібним почаївським крамом вертаються мандрівники у свої села. Спека добігає до найвищої точки. Захід проривається, зза обрію догори рвуться гнідо-чорні клуби, розмальовують небо на бронзу і стає шумно. Громи тріскають хльостко, сердито і несподівано. Дощ люрить нараз потоками. Мандрівники серед чистого поля, щойно минули шпилясту, на рівнині одиноку, гору Гостру. На ній високий хрест і кілька химерно покалічених інвалідів війни у вигляді дерев. Мандрівники всі бачать, як гатять у ті нещасні решки гірської окраси небесні сили свій гнів і стріли. На голову, за комір, у рот, мов із ринви ллється тепловата безсмачна вода і по короткому часі всі подібні на топленників, яких щойно врятували. Спідниці дівчат липнуть до ніг і перешкоджують у ході. Вони пищать, гнуть голови ніби при купанню, коли бавлячись, люди хлещуть один другому у вічі воду. Але Володькові це не шкодить. Навпаки. Від спеки розболіла голова і потоки води охолодили жагу і вибухи крови втихомирились. Жита похилилися, трава заяріла, ліс шарпнувся сюди й туди, ніби бажає вихитатись із ґрунту і відлетіти під гуркіт і світло неба в невідоме..

До дому дотягнулися пізно в ночі. Кожний суглоб, кожний шматок мязів, кожна кісточка щемить, догоряє. Втома звалює людей у провалля твердого сну. Сплять у клуні на соломі, а над клунею бють громи, котить хмара за хмарою, ллє ударно дощ. І так треває до рана. Спати в таку ніч мертвим сном у сухому і теплі, це втішатись великою насолодою кпин з люти могутніх сил неба і землі, в певному переконанню, що всі їх намагання безсилі перешкодити нам..

Наступають жнива. Перед Петром приходить до дому Василь. Він став справжнім вояком. У його посвідці звільнення написано „козак (такого-то) полку"... Говорить Василь по українськи. Слова „загально", „головний" і багато інших, невживаних на селі, замінили йому „вобще, главний".. Він виріс, став розумніший. Батько спитав:

— Щож вас розпустили? А як же „государство" буде? Без войска?.. Німці господарять?...

Василь оповів, як їх полк поділився, як українці відійшли і сказали: „Не бажаємо більше разом із кацапнею! Дайош нашу армію!" До Винниці сила москалів стягнулось. Так ми викотили наші „максими", як брязнули по них — не стало москалів. Зброю, сучі коти, зложили і в кацапію відійшли...

— А проти німців так і не встояли?...

— Ні. Чому. І німців не боялися та наказ прийшов. Склали зброю і розїхалися.

Матвій крутить головою, морщить широке чоло, мацає його цілою долонею, ніби воно гаряче. Видно, він невдоволений.

Жнива минають. Поля криються жовтими стернями. Ясні, дзвінкі ночі, коли рідке повітря далеко переносить кожний звук. Падають з неба зорі.

(Дальше буде).

— Ви повинні собі купити товарове авто.

— Та я щойно вчора купив собі корову.

— Так, одначе на корові хіба не поїдете до міста?!

— Це правда, одначе товарового авта не можу доїти!

чальник російської армії оголосив, що леґіоністи, взяті до неволі, будуть трактовані яко звичайні бандити, отже вішані або розстрілювані.

Треба було цьому запобігти, а статися це могло лише в той спосіб, що Австрія приняла би польські леґіони в склад своєї армії, і що ті леґіони зложили би присягу на вірність і послух цісареві Австрії. Треба було великих пересправ і переговорів, заки леґіони на це згодилися. Спеціяльно бриґада Пілсудського додала для облегчення свому сумлінню додаток і „королеві Польщі".

В тих переговорах з головною командою австро-угорської армії та взагалі з урядом — грав головну ролю „Начельни Комітет Народови", зложений з ріжних партій під проводом проф. Л. Яворського, а змонтованим головно заслугами Дашинського, що став заступником голови.

І ми бачимо тут, що для добра загально - польської справи він, соціяліст, злучився навіть з найбільшими реакціонерами „станьчиками", до котрих і професор Леопольд Яворський належав. — І не каже він, що йому не треба ніякої Польщі, коли вона не буде соціялістична, як це у відношенню до України говорив мабуть в 1919 р. один визначний наддніпрянський соціяліст. — Бож Дашинський знав, яку велику ролю проте говані тим комітетом польські леґіони мусять відограти, коли прийде до обновлення польської держави.

І справді в листопаді 1918 р — осередні держави, що вже від 1916 року патронували тому обновленню, програють війну, а Австрія навіть розпадається. Бувша російська частина Польщі стояла тоді на півночі під німецькою окупацією з осередком у Варшаві, а полуднева під австро-угорською з осередком у Люблині.

І Дашинський орґанізує дня 6-го листопаду 1918 р. в Люблині перший уряд цілком свобідної Польщі, але у своїм складі дуже лівий.

А тимчасом вертається до Варшави Пілсудський по півторарічній німецькій неволі і обіймає в Польщі провід яко „Начальник Держави".

Уже 11. листопаду 1918 р. в год. 10 в ночі приїжджає до нього Дашинський разом з полк. Ридзом-Сміґлим і по довшій розмові дістає від Пілсудського припоручення зорґанізувати міністерство з узглядненням всіх частин Польщі. У своїх споминах пише Дашинський: „Польща потребувала і потребує сильної, рішучої демократії, якщо має опертися натискові східного сусіда. Монархія упала би в Польщі немов домок з карт під тим натиском. В такій переломовій хвилі не можна було мати щодо того ніяких сумнівів. Мусів я отже зачинати працю над зложенням крайно демократичного уряду. Працюючи по 20 годин денно, старався я уложити листу членів кабінету".

І так по кількох днях тяжкої праці (головно через переговори з сотками людей) Дашинський зложив нарешті новий кабінет з Морачевським на чолі. Сам себе він усунув на бік, бо імя його було занадто страшним, зокрема для позначників. Дня 19. листопаду в год. 3 рано підписав Пілсудський листу нового кабінету, а Дашинському подякував окремим письмом за це, що „посвятив свою особу для загального добра".

Все те характеризує незвичайно Дашинського яко великого політика, великого мужа державного й великого польського патріота. Взагалі всі ті події, звязані з відродженням польської держави, незвичайно інтересні і повчаючі. Вони все з чужого досвіду (хочби і поляків) можна нам багато корисного навчитись.

Але вертаймось до нашого „Іґнаца".

І в новій Польщі лишився він великим прихильником Пілсудського та видав в його честь брошуру п. з. „Найвенкши чловек в Польсце".

Він, а зглядно його соціялістична партія помогли немало Пілсудському до побіди при його перевороті в половині травня 1926 р.

Та поволі відносини між ними обома почали загострюватись. Бож не забуваймо і на це, що оба вони вийшли з цілком інших шкіл, і що хоч оба вони були горячими польськими патріотами, то ментальність їх була інша. Дашинський був вихованцем всеж таки конституційної держави і демократичним політиком, а Пілсудський виріс під чиновничим московським кнутом, в революційнім підпіллю, готовий все на смерть на шибениці. Дотого він в останніх роках був військовим вождом, привиклим до видавання приказів.

І так, коли Дашинський став маршалом соймовим, то вправді обтинав свободу слова послам (особливо українським), але всеж таки пильнував він достоїнства парляменту. А це мусіло остаточно допровадити до зудару між ним — вояком з диктаторськими інстинктами. — І так хотів раз Пілсудський — а то 31. жовтня 1929 р., зробити натиск на сойм і сказав явитись цілому відділу офіцирів в соймовій галі (сінях). Дашинський, дізнавшись про це, не хотів відкрити засідання сойму, а коли Пілсудський особисто домагався цього, відповів йому, що він під напором узброєних людей не уступить.

Прийшло отже до цілковитого зірвання зносин між обома бувшими приятелями, а Пілсудський у відомих інтервю „гнембив" сойм, „партійництво і сеймовладство".

Лівиця скликала великий конґрес до Кракова, що заповів майже збройну боротьбу з „пулковніками". — Прийшло до увязнення таких людей як Вітос, Корфанти, Ліберман й інші, що опинилися в Берестю. Прийшло і до публичного процесу, а такі засуджені як Вітос та Ліберман („обронця Пшемишля" — по Дашинськім перший польський оратор) сидять і досі за границею.

Торік помер і сам Пілсудський, а недавно Дашинський. Обидва найвизначніші Поляки з польської історії біжучого століття.

Про відносини Дашинського до українців підчас війни, а радше їх до нього — напишу іншим разом.

КОНЦЕРТ МОЛОДОЇ АРТИСТКИ.

В неділю, 13-го грудня, в годині 3-тій відбудеться **концетр,** котрий улаштовує молода укр. артистка-скрипачка **панна Анна Мотлюк.** Панна Мотлюк не тільки, що є найліпшою скрипачкою в Шікаґо, але до того її прекрасний сопрановий голос чарує ухо слухача.

Український загал у Шікаґо й околиці повинен заповнити „Авдиторіюм Рісайтел Гол" по береги та додати духа молодій скрипачці і співачці до дальшої праці. — Панна Мотлюк роджена в Шікаґо, однак дуже добре обзнайомлена з українською історією та на кожнім виступі поміж американською публикою завсіди дає пояснення про значіння української музики чи пісні.

І цим разом панна Мотлюк, даючи концерт своїми власними силами, себто сама буде грати на скрипці і співати, поза тим дасть зміст кожної пісні і композиції по англійськи. Тому прийдіть всі на цей концерт.

Даймо моральну поміч і симпатію нашій молодіжи тут в Америці.
(огол). Г. С.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 9-го грудня помер ГРИГОРІЙ ФЕДІВ, член товариства Запорозька Січ, від. 155 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж.

Похорон відбудеться в суботу, 12. грудня, в годині 2-гій пополудні.

Товариство просить усіх своїх членів зійтись у пятницю, в годині 8-мій ввечір. В. Й. П.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОЛОДЬ ЦІКАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ ПРЕСОЮ.

Рівночасно з цим дописом пересилаю піврічну передплату „Свободи" для одного молодого члена, якого я вписав недавно до Союзу. Він дивувався зпочатку, чому для нього не приходить „Свобода". Я розказав йому, що ломоді мають інші умови ніж старі члени. Тоді він в одній хвилі добув гроші і просив мене передплатити йому „Свободу". Він каже, що вже передтим читав „Свободу" і любить її, бо це „своє, рідне". Він говорив також, що вони, себто українська тут роджена молодь, хоч уже вважаються вповні американцями, почуваються також українцями. „А як можна бути українцем і не читати своїх часописів?" — запитав мене згаданий молодий член.

Наводжу цю справу не тільки як приклад для інших молодих українських хлопців і дівчат, але також як приклад для старших членів, що часто нарікають, що мусять платити на „Свободу". Вкладки на свій рідний часопис це не є витрачені на дурно гроші. Читаючи „Свободу", чоловік чогось учиться й через це сам щось користає. Він також через те звязаний з рештою українського народу. Багато з наших людей колиб не передплачували „Свободи" через Союз, то може й не читалиб своєї преси зовсім. А що сталось би з ними за кілька літ? Не маючи духового корму (бо рідко хто з наших людей знає англійську мову аж так добре, щоб міг читати поправно американську пресу), такий наш громадянин духово одубів би й пропускав би багато цікавих річей, що діються в світі та тратив би через те багато з життєвої приємности. Тому гроші, що платить член У. Н. Союзу на свою пресу, це не є змарновані гроші. Це зачинають уже розуміти навіть наші молодші покоління й хоч вони вміють добре по англійськи, проте зацікавлюються ще й українською пресою, в якій є багато таких річей, яких не можна вичитати в пресі американській.

Секретар відділу У. Н. Союзу з Дітройт.

З НАГОДИ СЕМОГО КОНҐРЕСУ ОБЄДНАННЯ.

На неділю, 20. грудня б. р., заповіджено конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці. Як відомо, такі конґреси відбуваються що три роки. І як усі добре знаємо з минувшини, на тих конґресах обговорюються завжди дуже важні справи. Нема сумніву, що так буде і тим разом.

Нема потреби пояснювати, що це за орґанізація оте наше Обєднання. Воно вже стало таке відоме в Америці й у старім краю, що годі припускати, щоби були між нами такі несвідомі люди, що не зналиб, яка це орґанізація і яку вона веде роботу. І тому я певний, що як минулими роками так і тепер матимемо на конґресі поважних наших народніх діячів, що прибудуть з ріжних місцевостей, щоб затвердити дотепершню працю Обєднання, висказати свій погляд щодо дальшої праці, як теж сказати своє слово супроти того, що діється на наших рідних землях.

Семий Конґрес Обєднання збирається на наради у тяжку хвилю, бо над Европою нависли военні хмари. Виринає наново українська державницька справа. А через те треба нам тепер добре застановитися, яку нам повести в Америці роботу на випадок, якби така війна вибухла. Це повинен мати Семий Конґрес Обєднання на увазі. Принаймні так я думаю.

Добре було би подумати над способами, як скріпити наше національне життя по громадах. Зо свого боку я піддав би, щоб Обєднання висказалося в справі збірок чи доходів з наших національних свят по громадах. Я завважую, що в багатьох випадках з тих свят іде дуже мало грошей на народні потреби в краю, а часами і ввесь дохід остається в касі комітетів, що такі свята влаштовують.

Ми мусимо дати молоді в Америці більшу моральну й матеріяльну поміч у її змаганнях вдержувати наше життя українським. Тут треба доконче обговорити ще раз справу видання букварів українською й англійською мовою.

Та покищо треба, щоб наші свідомі громади подбали, щоб вислати на Семий Конґрес добрих своїх представників, які визначалисьб на тих усіх важних справах.

Іван Сабат,
Трентон, Н. Дж.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 13. листопаду померла в 21-шім році життя ЕВА ШПОРЛЮК, членка сестрицтва Рожд. Пресв. Богородиці, відділ 216 У. Н. Союзу в Вест Пулман, Ілл.

Покійна роджена в Вест Пулман. Полишила мужа, родичів, сестри і брата. До У. Н. Союзу належала від дитинства.

В. І. П.
К. Шемердяк, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТИМОР, МД.

Листопадове Свято.

За старанням Американського Горожанського Клюбу відбулося тут 29. листопаду Листопадове Свято. На це свято зійшлися всі свідоміші громадяни з Балтимор, як також і з сусідньої громади Куртіс Бей. Програму свята виконав громадський хор, якого утримує вище згаданий Клюб. Крім хорових точок, що їх виконав по мистецьки згаданий хор, були також деклямації українських дітей, що ходять до місцевої української школи. Деклямації випали також дуже гарно. Святочну промову виголосив місцевий, молодий громадянин Володимир Черник, що два роки тому приїхав до нас із Волині. Він мав змогу оглядати власними очима той зрив українського народу, якого память ми що року святкуємо, тому його промова, хоч коротка, була палка і ясна.

На прохання одного з урядників Клюбу перейшлася по галі дівчинка, на руки якої приявні гості зложили свої жертви на українських інвалідів. Всіх грошей зложено $22. По імені жертводавців не подаємо тому, що тиха і щира жертва приємніша, від явної. По відтягненню малого розходу в сумі $2 осталу суму $20 переслано через Обєднання на українських інвалідів.

Присутній.

НЮ КЕСЛ, ПА.

Листопадове Свято.

Дня 15 листопаду ц. р. наша парохія відсвяткувала роковини української державности. Зійшлося поважне число громадян, щоб віддати поклін героям, що полягли в боротьбі за українську незалежність. Рано по Службі Божій відправлено в укр. прав. церкви панахиду, а потім місцевий парох о. М. Мерещак виголосив проповідь, що звеличувала українських синів, що лягли в бою, складаючи свої буйні голови за волю вітчини.

Підчас панади в церкві зложили на інвалідів $4.40, а на галі при обіді жертвували по $1: В. Мудрак, Н. Базилінський, Ю. Ліско, Ю. Базилінський; по 50 ц.: Л. Столиця, Й. Цуць, І. Гечі, І. Крук; по 25 ц.: І. Дидьо, М. Ліско, І. Дацько, М. Столиця, Д. Булій, О. Вересюк, І. Булій, о. М. Мерещак. Дрібними датками 40 ц. Разом $12.80. Гроші вислано через Центральну Управу ОДВУ на інвалідів.

Юліян Ліско.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Композитора Ришарда Штравса запросив на премієру своєї опери один композитор. Після вистави всі ґратулювали авторові, лише Ришард Штравс мовчав.

— Нічого мені не скажеш? — спитав вкінці розжалений автор.

Штравс похитав головою.

— Щож маю тобі сказати? Таж я тебе слухав дві години, а ти також нічого мені не сказав . . .

Приятелька.

Мені сподобалася ваша приятелька. Кожному говорить отверто, що має вже 28 літ.

— Е, прошу пані, так говорять усі жінки, як дійдуть до 35 літ!

Подорожний на кораблі: Найбільшим гріхом є пянство. Я хотів би, щоб усе пиво з усього світа лежало на дні моря.

Моряк: О, хай Бог боронить, одначе мій брат напевно не хотів би того, що ви, пане.

Подорожний: Коли так, то хай Господь Бог благословить вашого брата. А чим є ваш брат?

Моряк: Він нурець . . .

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Збірки на Народній Дім.

Українська рачестерська громада рішила побудувати свій Народній Дім. Шість літ уже минає, як були скликані перші загальні збори, на яких рачестерські громадяни порішили були побудувати з добровільних складок парохіяльну галю. В тій ціли вибрано тоді комітет, який занявся наміченим пляном і працює над його виконанням до нині. Комітет докладав усіх своїх старань, щоб чимскорше розпочати будову. Але через нинішню депресію не можна було зібрати належних фондів, щоби приступити до будови. Щойно цього року призбирано належну суму гроша й 15 жовтня приступлено до будови. Мури підносяться тепер з кожним днем, а 26 грудня ц. р. буде заложення вуглового каменя.

До цеї будови допомогли майже всі братства, товариства, сестрицтва й організації, як теж багато громадян зложили свої жертви. Багато громадян деклярували свої суми і тепер їх виплачують, бо кожному українському громадянинові хочеться побачити свою галю якнайскорше готовою. 15 листопаду наше сестрицтво Пресв. Богородиці, 36 від. У. Н. Союзу. робило спільну вечерю, з котрої чистого доходу прийшло $403.81. Ті гроші підуть на будову Дому. Глибока дяка належиться громадянкам, що доложили стільки труду до влаштування цеї вечері. 22 листопаду наш講 гром. Біна-шевський обходив свої 50-літні уродини. Члени 217 від. У. Н. Союзу, якого він є головою, змовилися між собою і пішли побажати йому і його родині довгих літ. При тій нагоді вони зложили ювилятові дар у сумі $34.55. Ювилят подякував гостям за дар і передав його на будову Народнього Дому. Цей гарний учинок можна поставити як приклад іншим громадянам. Маємо надію, що кожний щирий рачестерський українець не відмовиться від своеї жертви і скоро можна буде довершити розпочате діло.

Комітет.

В гостях.

— Ви сидите, пане, при фортепяні, а зовсім не граєте.

— Бо я зовсім не вмію грати!

— То чомуж усе сідаєте при фортепяні?

— Щоб ніхто інший при ньому не засів!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 317, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться 13. грудня, зараз по Сл. Божій, в Народнім Домі. Просимо всіх членів прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде справоздання уряду і контр. комісії та вибір нового уряду на 1937 рік. — Кирило Сушевський, предс.; Михайло Дидик, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Петра й Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7:30 вечір точно, в гали парохіяльній, 4950 Полайна вул. Обовязково кожний член має бути приявний тому, що збори є дуже важні. Буде справоздання за цей рік і вибір уряду на 1937 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглі вкладки, щоби новому урядові не передавати довгів. — Гр. Гарасим, секр.

ЮТИКА, Н. Й. Бр. св. Петра й Павла, від. 58, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 1-шій попол. зараз по Сл. Божій, в гали церковній. На зборах буде вибір уряду на 1937 рік. Всі довгуючі члени мають прийти і заплатити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Котрий член не прийде на збори заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Т. Ремізовський, предс.; Л. Гарматюк, кас.; М. Романів, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 12-тій вполудні, в салі церковній при клей і Райс ул. Просимо всіх членів прийти на збори. На зборах маємо важні справи до полагодження. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. св. Богородиці, від. 145, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 4-тій пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на ті збори. Буде вибір нового уряду на 1937 рік. Хто має знайомих, що не належать до У. Н. Союзу, хай приведе на ті збори та впише до Союзу і Братства. — І. Олексин, предс.; С. Патронік, секр.; Гр. Сеньків, кас.

НЮАК, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 371, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в год. 8-мій вечір, в гали церковній, 49 Бікон ул. Буде справоздання старого уряду за 1936 рік і вибір нового на 1937 р. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки. Будемо принимати нових членів без вступного. Ті члени, які ще не вписали своїх дітей до У Н. Союзу, хай це зроблять на річних зборах. Буде більше справ до полагодження, тому кожний член повинен бути приявний на зборах. — Іван Тарнавський, предс.; Олекса Шумський, секр.-кас.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр .св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, точно в годині 1:30 пополудні, в галц парохіяльній. Напоминаємо тих членів, котрі легковажать собі збори, щоб прийшли на ті збори і оживили братство бодай трохи, але річ ясна, що кожний член повинен чутися обовязково прийти на кожні збори. Звертаємо увагу членам, що Союзова кампанія за приєднування нових членів кінчиться цего місяця і ми всі повинні чутися добрими членами і приєднати бодай по одному членові для нашої орґанізації. — Гр. Вандровський, М. Гавриляк, М. Ковальчук.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Приявність всіх членів є обовязкова. Довгуючі члени щоб постаралися вирівнати свої вкладки цього місяця найдальше до 25-го. — Р. Рубльовський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ ,Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7-мій ввечір, в У. Н. Домі, 212 Фултон ул. Обовязком кожного члена є явитися в означений час. Почуєте справоздання з цілого року з діловідства від урядників і контр. комісії. Буде вибір уряду на 1937 рік. Приведіть зі собою кандидатів на членів і впишуйте свої діти до У. Н. Союзу. Не приявний член підлягає карі згідно зі статутом. — Я. Лещак, предс.; П. Остапчук, секр. М. Маркович, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Бр .св. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7:30 ввечір, під ч. 386 Джанставн ул. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирівнати свої довги за минулі місяці, щоб не перетягати довгу з року на рік. Хто має нових членів, хай приведе їх на збори, щоб уписати до У. Н. Союзу. — Микола Пупчик, предс.; Василь Черепака, кас.; Василь Глива, секр.

ПОРТ ДЖЕРВІС. Н. Й. Тов. Нова Зоря, від. 88, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, на котрих буде вибір уряду на 1937 рік. Тому кожний член повинен бути приявним на зборах. Важна справа, яка може прийти під ухвали, повинна перейти без ніяких неопрозумінь, але солідно і в чесний спосіб для добра нас самих і батька Союзу. Засідання відбудеться зараз по Сл. Божій в церковнім домі. — Іван Голодинський, писар; о. Д. Микитяк, орґанізатор.

ЦЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 1:30 пополудні, в Укр. Клюбі, 59 Централ Ст. Обовязком кожного члена є прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду і контр. комісії за цілий рік і вибір нового уряду на 1937 рік. Неприявний член чи урядник на річних зборах заплатить кару згідно з ухвалою тов. — Стефан Тріска, предс.; Пилип Сомик, кас.; Пилип Венковський, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, 13. грудня, точно в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі. Вакелінс ул. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнали свої залеглости. Хто з членів має кандидатів в члени У. Н. Союзу просимо привести на ті збори. — М. анайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в гали церковній. Початок в годині 3-тій пополудні. Просимо членкиць прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. На зборах буде вибір уряду на 1937 рік. Довгуючих членкиць просимо вирівнати свої вкладки та не лишати на наступний рік свого довгу. Кожна членкиця мусить бути на річних зборах, або буде карана згідно зо статутом. Котрі жінки хотять вписатись до У. Н. Союзу, хай прийдуть на збори. — Олена Сзробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7-мій ввечір, в гали церковній. Обовязком кожного члена є бути на зборах задля вибору нового уряду на 1937 рік. Кожний член хай приведе хоч одного нового члена. Котрий член не прийде на збори, буде підлягати карі 50 ц., а урядник 1 дол. — І. Данко, предс.; авло Овсяник, кас.; Василь Хміль, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 2-гій пополудні, в українській гали, Норт Ґудман. Просимо членів прийти на ті збори на означений час. На тих зборах контрольори здадуть справоздання за 1936 рік, а відтак буде вибір уряду на 1937 рік. — А. Гусар, предс.; А. Дронь, кас.; Н. Головка, секр.

КОГУС, Н. Й. Бр. св. Петра й Павла, від. 57, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13-го грудня, в годині 2-гій пополудні. Обовязком кожного члена є прийти на річні збори. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо багато важних справ до вирішення. Довгуючі члени зволять вирівнати свою залеглість. — Ів. Коба, предс.; Ів. Даямба, кас.; Гр. Недільський, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На школу.

В суботу, 18-го листопаду ц. р., відбулась громадська вечеря в українській пресвитерській церкві. Ціль вечері була заінтересувати загал новозаснованою семиклясовою школою ім. М. Грушевського в Коломиї. Це перша школа того роду в Галичині, а до її заснування причинився Василь Кузів.

Промовляли: пастор О. Куман, адвокат В. Кузьма, І. Тарнавський, предсідник громади, Т. Рудий і П. Ковальчук. Переведено збірку на ту школу й зібрано $38. Чистого приходу з кухні було $12, отже разом вислано через Обеднання $50 на згадану ціль.

О. Куман.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

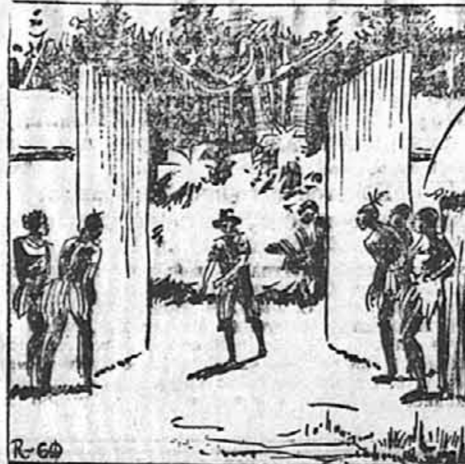
На інвалідів.

Центральний Комітет Українських Національних Організацій переслав до Обеднання з Листопадового Свята, яке влаштував, $136 на інвалідів у краю, яка то сума являється чистим доходом. В касі осталося ще $15.17. Загальний приход виносив $355.23, а розхід $203.46. У розпродажі квітів під церквою св. Юрія помагали членкиці Червоного Хреста С. Г. Д.

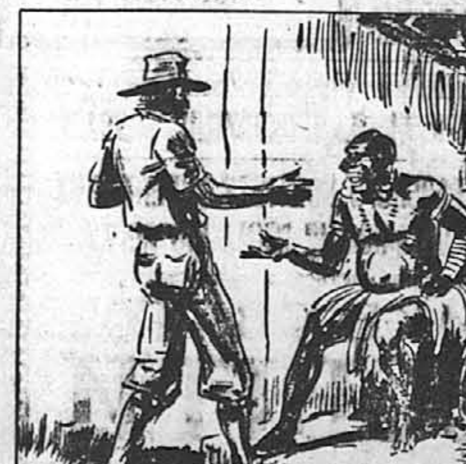
М. Шуст, скарбник.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (69)

Сторож відчинив Олд Таймерові браму і він увійшов в оселю людей-леопардів. Олд Таймер ще не зорієнтувався, де він попав, бо мешканці оселі не мали на собі своїх диких строїв. Леопардові строї вони носили тільки в часі боротьби, або в часі якихось набігів. Побачивши спокійних дикунів, він навіть подумав собі, чи не покликати їх на розшуки Кида.

Скоро його привели перед ватажка Боболю. Подивившися на нього, Олд Таймер дуже зрадів, бо ватажок був йому знайомий. Він колись торгував з ним; але це було в зовсім інших околицях. Хоч не дуже любив він Боболю, то всетаки краще сякий-такий знайомий, ніж ніякий. „Поздоровляю тебе з миром", заговорив Олд Таймер.

Боболь мовчав, а Олд Таймер заговорив знову: „Голодний вандрівник хоче поживи і захисту". „Так, поживи", відповів Боболь. „З тебе буде добра пожива. Ми їмо людське мясо. Ти тепер у нашій владі, в оселі людей-леопардів". Сказавши це, Боболь з приємністю слідив за тим жахом, що появився на обличчі Олд Таймера.

„Алеж ти мій приятель", заговорив знов Олд Таймер. „Підійди ближче", приказав Боболь. Коли Олд Таймер нахилився до дикуна, він йому прошептав: „Дай мені все своє золото і срібло, яке ти маєш при собі, а я постараюся, що ти зможеш утекти". Олд Таймер радо згодився, не знаючи, що це тільки хитрий підступ дикуна.